

תורתך שאלתי

אחת.
שאלתי
למדתי בענייני ונהגותי

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון ראש השנה תשפ"ד

ביאורים על הקריאה בר"ה, העקידה

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם... הֲיֵנָה הָאֵשׁ

וְהַעֲצִים וְאֵיהֶם הַשָּׂה לְעֹלָה (כב, ז)

מדוע העקידה נחשבת לניסיון רק של אברהם,

ולא של יצחק, בפרט שיצחק היה בן 37?

יש מהראשונים ומהמפרשים שדנו בשאלה, עבור מי היה הניסיון גדול יותר, עבור אברהם שהצטווה מפי הקב"ה, שעקד את בנו יחידו אהובו, או עבור יצחק שהיה בן שלושים ושבע (למרבת הדעות), שיכל לסרב, שלא הצטווה מפי הקב"ה, אלא רק מאביו. הרוב מצדדים שהניסיון הגדול יותר היה עבור אברהם.

רבינו בחיי: ככלל, הניסיון הגדול יותר היה עבור אברהם, שכן הצטווה על ידי הקב"ה לשחוט את בנו, בעוד יצחק לא הצטווה כלל. אמנם יש שסוברים (כדעת אבן עזרא) שניסיונו של יצחק היה גדול יותר, שכן הוא לא הצטווה מפי הקב"ה, אלא מפי אביו, ולכן גדול יותר כח אמונתו.

אברבנאל: עבור יצחק היה זה ניסיון, לאחר שידע בבירור שהוא "השה לעולה", משהבין מאביו שבו בחר ה', שלא נמנע ללכת לדרכו ולא ברח, ואף לא ניסה להתעכב, אלא 'וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו', וכדברי חז"ל במדרש אגדה (סימן ח): "ואף כי גילה אברהם ליצחק כי לשחטו היה מוליכו, קיבל דבריו של הקב"ה בשמחה, לכך נאמר 'וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו'".

עם זאת, התורה מייחסת את ניסיון לאברהם, ולא ליצחק, משום שצערו של אברהם מהמעשה, בפרט שהוא זה שיבצע אותו, ילווה אותו לאורך כל ימיו, בעוד צערו של יצחק, עם כל הקושי הכרוך בכך, מסתכם במשך הזמן שעד העקידה ומסתיים בשעת המעשה. מאותו רגע לא ירגיש מאומה.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל office@shaalti.co.il ; בוואטסאפ 052-9453811

מדוע ראש השנה נחגג יומיים?

בתקופת המשנה, נשלחו שליחי בית הדין מירושלים לגלויות, להודיע להם מתי יחולו המועדים. משלא הספיקו להגיע לכל מקום בזמן וכדי לצאת מהספק ולא לחלל את החג הוחלט לחגוג כל חג שנזכר בתורה במשך יומיים, ולא יום אחד (כפי שנהגים בארץ ישראל), שהרי ייתכן שהחודש הקודם היה חסר ויתכן שהיה מלא, זהו "יום טוב שני של גלויות". תקנה זו קיימת עד ימינו בארצות הפרוזה.

בתורה נכתב "יום תרועה", שמשמעו, שר"ה חל יום אחד בלבד, ב-א' בתשרי. למרות זאת, גם בארץ ישראל ראש השנה נמשך יומיים רצופים, לשמור על מסורת זו. כדי למנוע טעויות התקינו חכמים (גם בירושלים, מקום מושב בית הדין), שבראש השנה ינהגו יומיים של יום טוב ומנהג זה נקוט בידינו עד היום, בבחינת "מנהג אבותינו בידינו".
זו כוחה של מסורת ומנהגי אבות, וזו החינויות הגלומה בשמירת הרצף ההיסטורי.

מדוע תוקעים בשופר בראש השנה?

אמנם הרמב"ם אומר שתקיעת שופר היא "גזירת הכתוב", כלומר מצווה ללא סיבה, אך ניתנו למצווה זו מספר טעמים (בעיקר ע"י רס"ג, רב סעדיה גאון).

1. בתחילת כהונתם של מלכים כשהמליכו מלכים, תקעו בשופר. וכיוון שתחילת "מלכותו" של ה' בעולם התחילה בחודש תשרי, אנו תוקעים בשופר בתשרי לסמל קבלת מלכות ה' עלינו גם היום.
2. להזכיר מעמד הר סיני, "וקול שופר חזק מאוד", שנקבל על עצמנו עול תורה ונגיע זכאים ליום הדין.
3. להזכיר את מסירות הנפש של יצחק בעקידה, שברגע האחרון אברהם העלה במקומו איל ש"נאחו בסבך בקרניו". בהזכרת מסירות נפש לקיים ולשמור בכל מצב אפשרי.

תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור

לכם עקידת יצחק (מסכת ר"ה)

חז"ל מבארים מדוע תוקעים בשופר של איל דוקא, ולא של בעל חיים אחר, כדי להזכיר את עקידת יצחק.

לפי טעם זה, מדוע לא לקחים סכין שיותר מזכיר את העקידה ואת הציווי "והעלהו לעולה", מאשר קרן של איל?

בהזכרה זו אין אנו מתכוונים להזכיר רק את הסכמת אברהם להקריב את בנו ואת הסכמת יצחק להישחט. כוונתנו גם להדגיש שהקב"ה אינו רוצה בקרבנות אדם, ועל כן החליף את יצחק בקרבן של איל.

כשאנו עומדים בר"ה במשפט, אנו מרמזים על השופר של איל, ומבקשים מהקב"ה, שגם בנו ינהג ברחמים, כפי שנהג ביצחק אבינו שלקח תמורתו איל, יחוס עלינו, ולא יחפוץ במות המת.

שנה טובה, כתיבה וחתימה טובה

לכל קוראינו ולכל בית ישראל

והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו

אברהם ויאמר הנני (כב, א)

מה היתה מטרת ניסיון העקידה?

רמב"ן: הקב"ה אינו צריך את הניסיון, שהרי יודע בדיוק מה מצבו של כל אחד וכיצד יגיב. מטרת כל ניסיון לתת למנוסה שכר באמצעות הוצאת יכולותיו מהכח אל הפועל.

חזקוני: הקב"ה הביא אותו לידי ניסיון, לפני מידת הדין שקטרגה עליו, לפרסם בקרב הבריות שלרצונו לעבוד את הקב"ה אין גבולות ועקבות, שלא יקטרגו עליו.

מדוע כופלים 'שנהיה לראש' ו'שלא נהיה לזנב', אם נהיה לראש, לא נהיה לזנב?

רבי יהונתן אייבשיץ: יש כאן שתי ברכות שאנו מאחלים לעצמנו, בכוונה כפולה: א. שנהיה לראש, ב. שלא נהיה לזנב, אפילו לא זנב לאריות.

אנו מאחלים איש לרעהו בראש השנה, שנהיה ראש לאריות, זו שאיפתנו, ללא פשרות.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל office@shaalti.co.il ; בוואטסאפ 052-9453811

נמאס לכם להגיע לשבת בלחץ ובלי נשימה?

חצים שטעודות השבת יהיו משמעותיות ומרתקות עבור כל בני הבית? חצים להנות בשבת ולהעביר את חוויית השבת לילדיכם?

הרב חגי ולוסקי אל"ם (מיל)

לשעבר רב חיל האוויר
וסגן הרב הראשי לצה"ל

**מזמין אתכם ליהנות ממפגש מעצים
שיתן לכם ערך וכלים**

שבת חלום

**הרצאה משנה חיים, משפיעה על
הגיבוש והחיזוק המשפחתי.
כיצד להתכונן עם ילדנו
ולקבל שבת בנחת וברוגע**

להזמנות בנייד - 052-9453811

מוזמנים להצטרף למשפחות רבות שההרצאה תרמה להם

"נתקע" בלי דבר תורה בשולחן השבת?
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

**כולם שו"תפים
בשולחן השבת!**

בא להעשיר את השיח התורני
סביב שולחן שבת עם כל המשפחה!

עם 'תורתך שאלתי'
אין יותר שאלות!

הרב חגי ולוסקי
מרצה ומחבר ספרים רבי מכר,
מציג פריצת דרך בלימוד
פרשית התורה
בדרך שאלות ותשובות

**מחיר
מיוחד**

לרזל השלמת ספר שמות

287
ד"ר

במקום 390

למתעניינים
עד יום שני
כ"ד תשרי תשפ"ד
**הזמינו עכשיו
והספרים בדרך אליכם:**

shaalti.co.il

office@shaalti.co.il

בוואטסאפ:

052-9453811

עוד סדרה מומלצת מבית
**אחתי,
שאלתי**
למדתי נגישות ונגישות

הספרים שיעשירו וירוממו את שולחן השבת שלכם

